

VEČERNA SENCA

A L O J Z G R A D N I K

I

Nisem te videl prej, ko brezoblačna
rudela zarja je, ne v blišču dneva.
Zdaj, ko svetloba dneva dogoreva,
odkod prišla si, senca moja mračna?

Zakaj za mano nihaš brez prestanka,
naprej, nazaj, na levo in na desno?
Si ovaduh prisluškujoč, telesno
in živo bitje, duh? Kaj si? Uganka?

Zakaj pred mano — včasih vsa grozeča
in strašna — rasteš preko cest in hiš
in se potem potuhneš spet, hinavka?

Kaj boš še dolgo moja spremljevalka?
Zdaj noč je že. Ne vidiš? Drobna sveča
ugaša že. Me še ne zapustiš?

2

Noč zdaj je, ki skrbi vse v sen potaplja.
Ti še pri meni si, ko stražnik strog,
ki od jetnika ne premakne nog
in monotono, kot za kapljo kaplja

na mojo dušo padajo besede:
„Zakaj odmikaš se? Me ne poznaš?
Če sem resnica, vprašaj, če sem laž?
Zakaj trepečejo ti roke blede?

Ko svoja polja si teptal, za setev
skrbela sem, moj jok tvoj greh in smeh
je spremljal in molitev tvojo kletev.

Ko radi tebe bila sem dvolična,
drug bil pri sebi si, drug pri ljudeh.
Zdaj krinko snemi: Kaj si nisva slična?“

3

Bal si se me in skrival se pred mano,
ker vedel si, da sem vseh ur spomin,
ki reže rdeče brazde bolečin
in seje kes ti v dušo izorano.

Bal si se me, kot se boji ostrine
bolnik in čaka verno, da mu spas
v trpljenju bo samo bežeči čas
in splahne rane mu in otekline.

Kaj nisi videl, slepec, da iz zrn
bridkosti so zorevali počasi
in so pognali k solncu težki klasi

in da trpljenje ni biló zaman
in če sem v srce ti zarila trn,
se samo čistil tok je črnih ran?

4

Bilá s teboj sem, ali sem se skrila,
ko blodil v labirintu si puščav
in ko te mikal je na veji pav,
prežalo nate žrelo krokodila.

Bilá s teboj sem, ko si v krempljih strásti
ječal v objemu spolzkih klopotač
in te pogled uspavajočih kač
po svoji vodil je in vil oblasti.

Bilá s teboj sem, ko omahoval
prežejen si v žerjavici puščav
in srebal smrad močvar in gnilih mlak.

O, ko si padal — še si bil mi drag,
ker vem to, vem: ko si mi bil nezvest,
bolj še sem v tebi tlela, tvoja vest.

5

S teboj sem bila, ko po gladki poti
za čredo drl si in nje glupi krik
bil spev je zmag ti in vodnik-malik
brbljač, ki s sladko slino srca moti.

Zdaj si zapustil ravno pot in hiše
zdaj višje pot gre tvoj in vidiš kam.
O, kaj za to, če bolj in bolj si sam
in če krog tebe tiše je in tiše?

Naj te ne plaši previsoki prag
in dvomov krhke stezice in gadi,
oprezujoči negotov korak.

In naj ne straši te somrak globin.
Le, kjer so zvezde, rjove molk temin
in samo, kjer so gore, so prepadi.

6

Od matere se ločim in očeta,
od brata, druga, žene in od sina,
od kruha, vode in od čaše vina —
ne ločim se od tebe. Ko zakleta

za tabo noga stopa in pokorno
se sklanja k tebi vprašujoča duša
in srce plaho tvoj ukaz poslušča
in ti je vedno manj in manj uporno.

In vedno manj se mu dozdeva tuje
obličje tvoje, vedno mu je bliže.
In v krčih zvito, strto in skesano

in jecljajoč se ti izpoveduje,
zroč v črno Golgoto in na tri križe
in na krvavo levo prsno rano.

7

Ti moja mračna vest, moj demon skriti,
saj te poznam, saj bil si vodec moj,
kot seraf bel, ko me je, dete, soj
omamljal ognja, kač koluti zviti

in vode dno in vitki vrh ciprese.
Mladič sem zapiral si uhó
pred tvojim glasom in ne vem kako,
da nisem se pogubil. So zavese

med nama bile le in si skriváj,
zavetnik, me vsevdilj opazoval?
Zdaj tanjši je moj sluh, ostrejši vid.

Zdaj vem in vidim jasno marsikaj:
kar je zastiral mi razuma zid,
odkril si: svet višav in svet daljav.

8

Kolikokrat sem rekel mu: „Razum,
povej, razreši mi: Odkod in kam?“
In čakal sem zaman in sem bil sam
in vedno bolj mi je venel pogum.

Zdaj ne sprašujem več in le srcá
poslušam tajnostni utrip in tok,
ko trka vzbunjeno: „Tu je tvoj Bog,
odpri mu vrata!“ In ko da iz sna

prebujam se in manem si oči,
odpiram duri in svetlobe žar
osleplja me in padam na kolena

in solnce, mesec, zvezde, gore stena
z oblakov vencem — vse je zlat oltar
in na oltarju zame kruh in kri.

9

Kaj mi, Razum, za tvoje je številke
in za doslednost tvojega dokaza!
Več meni govori puščav oaza,
snežnika blišč, ptic pesem, rosa bilke,

kresnic žarenje, blaga luč svetilke,
dehtečih hijacintov polna vaza,
šum slapa, čar noči in sij topaza
in čas, ki ga izmeri zvok budilke.

V njih čist in jasen glas je in obraz
in brez bolesti njih skrivnostni kras.
Kaj, duh, strmel v globine bi brezdanje?

Src žej v njih je večnoživi vir
in luč za pot, uspavanka za spanje —
vse drugo več en dvom je in nemir.

10

„Veruj!“ šepčeš senca mi. „Razpelo
zaveza milosti je za vse krive
in vera je ko dež za suhe njive,
ko kri za srce je osirotelo.“

In ko šepčeš mi, se ti spreminja
tvoj blagi glas in zdi se mi, da mati
proseče vabi me, potem, da hkrati
mi votlo lastna govori črepinja.

In spet si sama z mano, dih tvoj žgoč
srce mi pali, ko v jeziku tujem
mi tiho poješ tužno žalostinko.

In kakor v sanjah vidim spet: moj sinko
stoji ob tebi, dlani sklepajoč.
In jok me davi in jecljam: „Verujem!“

11

„Verujem!“ Ne moj glas, kri moja vpije,
kri davnih mater, ki jo še taji
zastonj nevera naših kratkih dni,
zastonj strup sikajo v njo dvomov zmije.

O, senca, sestra moja, glej mi v lice
in mi povej: Bom vekomaj proklet?
Ne vidiš, da v neveri sem ujet,
kot ptič je v krempljih ptice roparice?

Ne vidiš, da mi črne ptice kruti
kljun bedno srce para vse noči
in teče v pesek, teče vere kri?

O, reši me, iztrgaj, da vzletim
nad zemlje nizke megle, prah in dim
in da pred solncem si razpnem peruti.

Zdaj v tej menjavi teme in svetlob,
se menjaš tudi ti in se tvoj lik
spreminja v igri spačenih oblik,
ko se izgubljaš v medlem mraku sob.

Ko mi ugasne zadnje sveče svit
in solnca luč in meseca in zvezd,
šum vod utihne in dreves šelest
in v rjuhe črne teme bom zavit

in stal na pragu bom brezdanjih duri,
plah, negotov in vse mi bo neznano --
takrat, o, senca, sestra, v tisti uri,

vem, se ljubeče vrneš, strneš z mano
in zašepečeš mi: „Nič se ne boj!
To zadnja pot je, zdaj grem jaz s teboj.“

IN SOLNCE JE OBSTALO

ROMAN — FRANCE BEVK

Deseto poglavje. (Nadaljevanje.)

Dora ni šla naravnost domov. Napravila je ovinek. Dolgo je tavela po Ljudskem vrtu. Ni se mogla odločiti, vendar jo je misel na brata gnala v določeno smer, dokler je ni premagala ... Koliko časa se je mudila? Zgoščen trenutek, v katerem je bilo vse težko, nedopovedljivo. Tiščal jo je v prsih kakor kamen. Ko je hitela domov, ni videla ljudi. Še debela kostanjev so se oddaljila neznano daleč od nje. Solze? Skozi zameglele oči je videla tablico z napisom: „Gušto Segulin“. Črke so se tako čudno zapletle pred njo, da je mislila: omahnila bom. Ali naj se vrne, zbeži po stopnicah? Obstala je.

Ključ je zaškrtal, nekdo je odprl vrata. Samo za špranjo. Moški obraz. Zaspane oči, ki so se razširile v začudenju. „Zakaj se čudi?“ jo je preletelo. Kakor da je razumljivo, da prihaja. „Da, jaz.“ Dve besedi, a ji je postalo grlo suho. „Nekaj besed bi rada govorila z vami.“ Golorok, mencajoč je oblačil svoj pižama. „Prosim.“ Glas je bil negotov. Dora je prišla toliko do zavesti, da je opazila to. Salon. Ozrla se je